

Naftaly H. Frankel¹
Rabbi of hug hasam soper
Rabbi in eida haaredis
Jerusalem, Israel
26 Eli ha Cohen st.
Tel. 5384397

נפתלי הירצקה פרנקל
חכ"ר הבד"ץ העדה החרודית
רב ד"חوج חתמן סופר²
בעל מ"ס שוי"ת אמריו בינה³
רחוב עלי הכהן 26
ירושלים
טל. 02-5384397

ז' נובמבר תשמ"ג

ב' נובמבר ז' נובמבר תשמ"ג נאבקין יגאל יגאל נאבקין ז' נובמבר תשמ"ג

וינה עד הנה נהגו בהקשר הבד"ץ בהוראות מון המנהות יצחק לצוק⁴ לעשות הוריקה בירך בבחז' העליון וזה כל החשש שהוא יזריק בחז' המתחון מוחמת קנטנת הירך ופצע בצח"ג, עשו איזקונה לבודק כל עוף לאחר השיטטה בעזה⁵, ונבהכשרם האחרים הנמלחים בשער וויי חחש שהוא יפגש במושט, על כן תיקון שיזריקו בירך, ואלא תיקון זה רק שיזדקנו "לכתחילה" בירך זוכך זה מבורך היטב בשואת מוחמת יצחק ח"ז ס"ג נ"ג וט' ^{וילם פיריגט ליט'}, וינה כהיוון אין מדריקם בשורף אלא בחזזה העוף, על פי מנגה הבד"ץ בירך העליון של העוף.

ואילו ה' היום דרך הוריקה כמו בזמן המנוח⁶, וזה לא ה' צריך לשנות אלא להמשין להזריק לנור הירךצד העליון, ובפרט שכבר הורה זוכך, אבל לאחר העין נראה שיש עתה שניים גוזלים בסדרי הוריקות מזודע עד עתה.

(ג' נובמבר תשמ"ג נאבקין ז' נובמבר תשמ"ג)

א) בשואת מנוח⁷ לא הזכיר כלל שהמוחת קנטנת מאד, והשאלה במונם ה' שהו מזריקים לצואר העוף לצד השערף, וה' חשש שהמוחת יגיע לוושט, וגם אם ה' מזריקם במקומות אחרים ה' חשש שהמוחת יגעה לאיברים הפנים⁸, ואף באופן זה מצד עיקר הדין כתוב שיש להתרтир משומס ס"ט שמא לא הגיע המוחת לחלל או לוושט, ואף⁹ הגיעו עד שם שמא לא ניקם. במנוא במנואו שאם תוחבן המוחת במקום החזה, אין חשש כלל שהמוחת הגיע לחלל, מוחמת קנטנתו של המוחת, וכל החשש רק שמא יתוחב המוחת במקום שאין שם בשער החזה, על כן אם לא יעשה כ"כ במנואות יושש לסמן על החזקה זוכך אין אומן מרע חזקתו, (וע"י בסמוך מהח"ס דעת מיעוט קטע לא חישין)

ב) בשואת מנוח יצחק שם לא הזכיר כלל החשש שהחומר של הוריקה יזרdot מהירן מלמעלה למטה ומוקלקל הוצאה¹⁰, אבל החשש שלו שמא יעשן הוריקה בצח"ג-cmbavor דברין. ואולי החומר ה' שוניה משל היום, אבל החומר שמרזיקים כהווים לפ' עדות המומחים יוציאו צוותה מהמעלה למטה, איזו שטן¹¹ גם הוכחה שדווקא בירך שיזריקו יש הרובה שאלות בצח"ג ולא בירך השני, אולם מזריקם בחזזה אין רואין הרבה טריפות א"כ נראה שצדקו דבריהם. ג' נובמבר תשמ"ג

(ג) שטונענים שאם מזריקם לתוך חלל הגוף העופות מתים זהה ראי' שאין בכיסים לחולל ראיינו שגם המנוח יצחק מערף סבירה זו להתייא דיז' להוכחה דמעיקר הדיאן לחוש שעשיהם הוריקה בתחום המתחון של הירך, דהיינו שאנו שם אלא מעט בשער מקפדן שלא

להזריק שם דשما יגע המחת לעצם, ועי"ז צולע העופ ואות"כ מותים ע"ש, נמצא דגס אם עושים הזריקה במקום שיכל להיכנס לחלל הגוף כפי עדות הבודקים, וגם הרופא שהי' שם באסיפה העירין כן שמיית העופ ע"י החומר, ואפי' את"ל דיש מיועט דמיועט ואינם מותים, מבואר בשו"ת ח"ס חי"ד ס"כ א"ד שדן שם אוזות הבהמות שעושין להם הקזה בעורף של הבהמה שאין להחש שמא נגע המחת בשעת הקזה דין אומן מרע אומנתו, וכتنב' שם אףלו' אם יש מיעוט טריפות ע"י הקזה כיון דברא דברא אין טריפה אמרין דבנה זו מרביה שאין טריפה, והביא ראי' ממה שכתב הפמ"ג שפ"ד ס' מ"ז בסופו בעופות המסורתיים שלא יטילו ביצים דיש חשש שמא ניקבו המעיים בשעת סירוס אפ"ה סומכין על החזקה שאין אומן מרע אומנתו אעפ"י שהדבר מסור לכל כפרי וכפרי, וכ"כ בשו"ת טוב טעם ודעת ס' נ"ז ועי' גם במנהג"ח ב"ב ס' ס"ז

ד) יש חילוץ בין היום ללילה של המנתת יצחק שاذ ה' מזריקים ברגנותו הוה ביום פקייעתם, ובעופות רגילים חלק ביום פקייעתם, שהעופות קטנים ביותר וקשה לצמצם מקום הזריקה, כמבואר במנחה"ח י"ז בהקדמה לס' ג"ג, אבל כהוים מזריקים רק לאחר שכבר גדלו כמה ימים, ושטח מקום הזריקה יותר גדול, ומאחר שאם מזריקים במקום החזה הטריפות פחותה הרבה, לענ"ד עדיף להזריק בחזה.

ונה מאחר שאם לומדים כתע בכללנו ה' טריפות אמרתי בשיעורך אפשר להביא עוד סימוכין להלכה מס' נ"א שאנו עומדים בו עתה מובא בסעיף ג' אם הקוץ והמחת לא ניקבו לחלל אף' כלו טמן בבשר וכו' כשרה, ואיقا פלוגתא בין הפסוקים איך הדין אם המחת תחוב בעור ובשר וחוד המחת שווה מבנים להבשר אבל אינו תחוב לתוך החלל אי היישין שמא ניקב לפנים ומהחת חוזר לאחורי, ובדר"ת ס"ק י"ד הביא פלוגת הפסוקים בה התבט"ש סק"א מחייב בהזורה ובספר דרך החלים חולק עלייו דכל שאין המחת בולט לפנים לפנים אין להחזק ריעוטה דהווי כסוף על וספק לא על וכ"כ בגליון מהרש"א לפכים (ולא מצאתי כן). ובדעת תורה סק"ד הכריע זהפסד מרובה יש לסגור להקל, וכן בשו"ת ש"מ תליתאי ח"ג ס' ק"י שנשאל בפרה חולבת שניקביה בצלעותיה ע"י קנה מחתמת חוליה להוציא ממנה אויר לרופאותה והתקב הייע עד החלל ולפי אומד רק בשווה עם הבשר מבנים וכORB דאמרין נשחתה הותרת וע"ש עד מרובה פוסקים בהזורה, ובכל אופן אם אין רואים שהמחט נכנס לתוך החלל נראה דעת כל הפסוקים דין לחשש בהזורה.

עוד יש לצרף סוגנ"פ הוכחה דין כאן חשש לטריפות להזריק לתוך החזה, הנה בחולין נ"ז ע"ב מבואר דיש סברא לומר דטריפה אינה משובחת עכ"פ באוותה עבר שבו נעשה הטריפות ומהרש"ם בדעת תורה ראשית דעת פתיחה להלכות טריפות אות ל' מצין לתוס' ע"ז ז' ע"א ד"ה אילא,adam למ"ד טריפה חי' מ"מ אינה בריאה אלא חוליה כל ימיה ומתרמעת והולכת, וכ"נ מרש"י שם נ"א ע"א ד"ה זולדמא, והרש"ל ביש"ש פ"ד דחולין סוט' ט"ז בנשבר העצם ונקשר דCSR הטעם דאפשרו למ"ד טריפה משובחת אבל באוותה דבר שנטרפה בו אינה משובחת וכ"כ הפר"ח ס' ל' סק"ח דמאתר שחויר ונקשר שר"מ שאינה טריפה, והביא ראי' מחולין נ"ז הנ"ל, וכן כתבו באוותן האוזות שתוחבן מחת תחת הכלף כדי שייפטמו, מדוננטפטמו ש"מ זלא געש טריפה. זהפלת סוף ס' מ"א סק"ד מצדד דאפשרו גידולן של עבר הו בכל משובחת, ועי' ב" סוט' נ"ט אם נפלו הנוצות מחתמת שומן עד שנעשתה ערום בכל גופו כשר דלון דחתמת שומן אירע לה כן אית לן למייר דבמייד' דמשתבחה לא מיטרפה, וגם בגין דין לצרף האי טעמא מאחר שאנו רואים דאחר הזריקה גדלים הרבה ונותבחו גם האיברים שבhn נעשה הזריקה ש"מ דלא נטרפו, ואולי עוד צירופא להזיהור שביב"ח ס' מ"ח ד"ה ואיזהו כרס הפנימי הביא הג"ה לדפוס ינציאה אוזות הבהמות שאוכלים יותר מדאי וגופחה, ורפואת השודוקין אותה בכלי העשילך לעומק בטינה וברצאות המערב מעשים בכל יום

ע

שודקרים כה"ג וח' אכן השו"מ כרך א' ח"ג ס' פ"א מ"שב איך אפשר שה", דודוקא שניקב
במקרה ע' קוץ או מחת אדמונין כל הרכס הפנימי נקיותו במשהו שמקביל לה ביותר, אבל
מה שעושים בידי אדם למען שיער הפרש וחידון שנטראפה ע"ז א"כ י"ל שאיתו מכאייה לה כל
כך, וכך שעושן בהזהה דמנואר בכל האחוזנים דאמון לא מרע אומנתו וועשה באופן של א
יעם בסימנים וגם כאן נהי שודוקן אבל אין מכאייה לה כ"כ כיון שעושן בתחלות שלא תה'
מרגשת כ"כ וגם חידון שנטראפת ו עבר "ב-חדש ע"כ אין בהז בית מיחס עכ"ל. ונראה ראייה
לסברתו מש"ר ס' מ"ד ס"ק ז' שכותב ל"ז הרמן שפסק שם דברתך הקוליא ע"י מכת
חרב דטריפה ובס"א פסק דוחתך הכליא כשרה ותירץ דבמכת חרב דוחתך בכח משא"כ
בוחתך בוחתך, אבל כל הפסקים לא הביאו סברא זו, אבל במקומות דאייא-בלאי"ה כמתפקיד
אפשר לצירופא. ואלה גטאות גזירות
וננה בתחילת העין נתעורר אצל חשש ברירה לטור החזה, דאעפ"י דין
המוחט מגיע עד החלל, אבל אפשר דוחומר של הזרקה מחלחל לטור חיל הגוף,
ובזה לא שיר ההיתר הנ"לAdam נכנס להחלל מעתים מז, דכיון שנטפסת כבר
החוואר לטור הבשר אינו מזיק כ"כ שימושו מז, אבל אולי יכול לגרום לקותא
אח"כ כמו בזריקה להירך מלמעלה יורדת לאוזה"ג. אבל חזרתי בי, דמאבר לאבר
אין לחוש זהה, דאחר שהחותמר נספג לטור הבשר מטפסת לכל הגוף בשווה,

ומטעם זה לא נראה שמדובר באסיפה שישומו צבע לטור החומר כדי להבחן אם
החותמר נכנס לחיל הגוף, הצבוע והחותמר מטפסת לכלי הגוף, כמו שראים
אצל אדם כגון שרימות לבזק העיניים בד"קנות מזריקים צבע לטור היד והצבוע
מגיע עד העיניים. בכל אופן אין לנו להוסיף על התרופות שמן חכמים, דယאלת
שם המות בהמה כשרה ולא חיין שמא נעשה לקותא כמבואר ס' ר' רק
באכלה קורת של חילטיות וכדומה שזה גופא יורדת למעיים ושורפתן כמבואר ס'
נ"א ס"ד. ועי' בשו"ת ח"ס תיו"ד ס' נ"ד בהמות שנטפסת מפсолת בישול יין
שרף מהם מים חמימים ולפעמים הם רותחים וכבר שתו ומתו, ומסיק דין לחוש
כיון דלא מצינו נחمرו בני מעיים אלא בנפל לאש, אין לנו להוסיף על התרופות,
ומה שמתו כמה בהמות משתית רותחין אי hei בדרו להם סמא hei חי, רק אם
מצינו שניי של חשש לבשר רפואי גורדו יש לחוש, ואין צורך בדיקה כלל עכ"ל.
כמו כן בnal"ד אין לנו לחוש שמא יחלחל החומר לאחר זמן.

ואס"ם בהנעל"ד שאם ועד השחיטה יכול לפעול שייעשו הזריקות ע"י אומנים
ובמתינות שיסתכלו أيפה הם מזריקים עדיף שייזרו בבחזה העוף, ויש לסמן
על החזקה של הפסקים שאין אומן מרע אומנתו, משא"כ אם זרקה להירך לא
שיר החזקה כל אומן וכו' דראין דלאחר כמה שבועות יש ריאוטה באותה ירך
שעשו בה הזרקה ויש בהז הפסד ממון ישראל, ובעירן חשש לטריפות
שהחומר הרמן מעד בס' נ"ז שאין אמן בקיאים בבדיקות הוצה"ג, וכותב ובכל
הוא נטרף, וכבר הארכתי לעיל דלפי דרך הזריקות של היום א"ש גם לפני הפסק
מן המנוח".

ממאכילות אסורהות ח"י וbatelei עה"ה ס"ה ג' כ"ז